

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras så att det till lagens definition av myndighet fogas sammanslutningar, inrättningar, och enskilda personer som utsetts enligt en lag eller förordning eller en annan bestämmelse eller föreskrift till den del de utövar offentlig makt när de sköter ett offentligt uppdrag. Dessutom ändras bestämmelsen om utredningsenhetens rätt att få uppgifter för fenomenutredningar. Utredningsenheten ska ha

rätt att få uppgifter om en anmälan som Skatteförvaltningen gjort till förundersökningsmyndigheten och om behandlingen av denna anmälan. Genom propositionen preciseras den bestämmelse där det föreskrivs att utredningsenhetens personal har rätt att använda Skatteförvaltningens och dess enheters datasystem för att tillgodose den rätt till uppgifter som föreskrivs i lagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Enheten för utredning av grå ekonomi finns inom Skatteförvaltningen. Enligt lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) ska utredningsenheten främja bekämpningen av den grå ekonomin genom att producera och sprida information om grå ekonomi och bekämpningen av den. I utredningsenhetens verksamhet utnyttjas uppgifter som fås från olika myndigheter.

Utredningsenheten ska till stöd för den uppgift enheten har göra fenomenutredningar om den grå ekonomin. I en fenomenutredning beskrivs fenomen inom den grå ekonomin, bekämpningen av den grå ekonomin samt effekterna av dessa, utan att någon organisation eller organisationsanknuten person specificeras. Utredningsenheten har trots sekretess rätt att av myndigheterna få de uppgifter som räknas upp i lagen och som är nödvändiga för en fenomenutredning.

Utredningsenheten ska dessutom utarbeta fullgöranderapporter på begäran av de myndigheter som nämns i lagen för de ändamål som föreskrivs i lagen. I fråga om de uppgifter som behövs för en fullgöranderapport har utredningsenheten samma rätt till uppgifter som den myndighet som begärt utredningen.

1.1 Begreppet myndighet

Utredningsenhetens rätt att få uppgifter är begränsad till de myndigheter som räknas upp i lagen, och därför har det varit nödvändigt att definiera vad som i lagen avses med en myndighet. Definitionen motsvarar till en del myndighetsbegreppet enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Enligt 2 § 4 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi avses med myndighet en myndighet som nämns i 4 § 1 mom. 1—7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Med myndighet avses alltså

- 1) statliga förvaltningsmyndigheter samt övriga statliga ämbetsverk och inrättningar,
- 2) domstolar och övriga lagskipningsorgan,
- 3) statens affärsverk,
- 4) kommunala myndigheter,
- 5) Finlands Bank jämte Finansinspektionen samt Folkpensionsanstalten och andra självständiga offentlighetsrättsliga inrättningar, dock så att denna lag i fråga om Pensionsskyddscentralens och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts handlingar tillämpas endast när de utövar offentlig makt,
- 6) riksdagens ämbetsverk och inrättningar,

7) myndigheterna i landskapet Åland när de i landskapet utför uppgifter som ankommer på riksmyndigheterna.

Som myndigheter betraktas inte nämnder, delegationer, kommittéer, kommissioner, arbetsgrupper, förrättningsmän eller revisorer i kommuner och samkommuner eller andra därmed jämförbara organ som har tillsatts för att självständigt utföra en uppgift och som räknas upp i 4 § 8 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som enligt en lag eller förordning eller en annan bestämmelse eller föreskrift utför ett offentligt uppdrag och i samband med detta utövar offentlig makt och som avses i 4 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har inte heller definierats som myndigheter.

Utredningsenheten har inte rätt att få uppgifter av andra myndigheter än de som anges i lagen, vilket innebär att utredningsenheten inte har rätt att få uppgifter av sådana sammanslutningar, inrättningar, eller enskilda personer som enligt en lag eller förordning eller en annan bestämmelse eller föreskrift utför ett offentligt uppdrag och i samband med detta utövar offentlig makt. Aktörer av detta slag som är viktiga med tanke på bekämpningen av den grå ekonomin är t.ex. Pensionsskyddscentralen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden och Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund rf, när de utför ett offentligt uppdrag.

Med tanke på bekämpningen av den grå ekonomin är det viktigt att sammanslutningar, inrättningar och enskilda aktörer jämföras med myndigheter när de enligt en lag eller förordning eller en annan bestämmelse eller föreskrift utför ett offentligt uppdrag och i samband med detta utövar offentlig makt.

I propositionen föreslås att det till 2 § 4 punkten som gäller definitionen av myndighet fogas en hänvisning till 4 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Med stöd av denna hänvisning tillämpas de bestämmelser som gäller myndigheter i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi på sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som utövar offentlig makt och som enligt en lag, en bestämmelse eller en föreskrift som meddelats

med stöd av en lag eller en förordning utför ett offentligt uppdrag. Till följd av propositionen utvidgas utredningsenhetens rätt att få uppgifter inte nämnvärt från nuläget, och därför har den föreslagna ändringen ingen väsentlig inverkan på integritetsskyddet.

1.2 Uppgifter om anmälan om brott

I 4 § i lagen föreskrivs om de uppgifter som utredningsenheten har rätt att få för en fenomenutredning. Enligt 1 mom. 4 punkten i paragrafen har utredningsenheten trots sekretess rätt att på begäran få uppgifter om skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tullen tar ut samt om fullgörandet av och tillsynen över skyldigheterna. Med stöd av 1 mom. 7 punkten i paragrafen har utredningsenheten rätt att av förundersökningsmyndigheten få i lagen närmare föreskrivna uppgifter om brott, och med stöd av 8 punkten uppgifter ur justitieförvaltningens register. Enligt 2 mom. i paragrafen har utredningsenheten rätt att få uppgifter av en förundersökningsmyndighet bara med samtycke av förundersökningsmyndigheten, och uppgifter som erhållits för brottsbekämpning bara med samtycke av den registeransvarige.

I 28 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) föreskrivs det om förfarandet i brottmål. I fråga om de skatter och avgifter som enligt gällande bestämmelser ska uppbäras av Skatteförvaltningen har Skatteförvaltningen enligt paragrafen rätt att på alla skatteta gares vägnar anmäla ett ärende som gäller skattebrott eller något annat brott som hänför sig till beskattning till förundersökningsmyndigheten för undersökning. Skatteförvaltningen har likaså rätt att anmäla ärenden som gäller bokföringsbrott till förundersökningsmyndigheten för undersökning. Uppgifterna som uppgetts i anmälningarna är viktiga med tanke på fenomenutredningar och för bekämpningen av den grå ekonomin. I 4 § 1 mom. 7 och 8 punkten föreskrivs det om utredningsenhetens rätt att trots sekretess på begäran få uppgifter av förundersökningsmyndigheten och ur justitieförvaltningens register. Det föreskrivs inte exakt att utred-

ningsenheten kan få de uppgifter som avses i de ovannämnda punkterna direkt från en enhet inom Skatteförvaltningen.

För att bestämmelsen om uppgifter som begärs för en fenomenutredning ska uppfylla kraven på noggrannhet vid behandlingen av känsliga uppgifter, föreslås att det till 4 § 1 mom. fogas en 9 punkt, enligt vilken Enheten för utredning av grå ekonomi har rätt att direkt från Skatteförvaltningens annan enhet få de uppgifter som uppgetts i Skatteförvaltningens egen anmälan som avses i 28 § i lagen om Skatteförvaltningen samt de uppgifter som Skatteförvaltningen mottagit utifrån denna anmälan. Med uppgifter av detta slag avses bl.a. behandlingen av anmälan, åtgärder som vidtagits i samband med den eller en dom som getts till följd av den.

1.3 Tillgodosendandet av utredningsenhetens rätt att få uppgifter av Skatteförvaltningen och dess enheter

Utredningsenhetens exakt avgränsade och bevisliga rätt att överlåta information tryggar integritetsskyddet. De uppgifter som samlats in för en fenomenutredning är sekretessbelagda uppgifter i utredningsenheten, och endast fenomenutredningen är offentlig enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Offentligheten i fråga om den fullgöranderapport som överlämnats till den myndighet som begärt den bestäms enligt myndighetens egna bestämmelser om handlingars offentlighet. Fullgöranderapporten är sekretessbelagd i utredningsenheten som en av utredningsenhetens handlingar, och handlingen blir offentlig i den myndighet som begärt rapporten.

I fullgöranderapporten beskrivs hurdan verksamhet och ekonomi en organisation eller en organisationsanknuten person samt en organisation eller organisationsanknuten person med direkt eller indirekt koppling till de förstnämnda har och hur de fullgör sina skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tullen tar ut. Fullgöranderapporter utarbetas alltid för de ändamål som anges i lagen och utredningsenheten har trots sekretess rätt att av myndigheterna få de uppgifter

som är nödvändiga för utarbetandet av en fullgöranderapport och som den myndighet som begär rapporten har rätt att få för det ändamål som uppges i begäran. Den rätt att få uppgifter som myndigheten som begär en fullgöranderapport har och fullgöranderapporternas användningsändamål begränsar således vilka uppgifter som får användas när en fullgöranderapport utarbetas. Den myndighet som begär en fullgöranderapport har i alla situationer rätt till endast de uppgifter som anges i lagen.

I enlighet med lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet förvaltar Skatteförvaltningen sekretessbelagda handlingar och uppgifterna i dem i olika skatteprogram eller andra datasystem för verkställandet av beskattningen eller för andra uppgifter som anges i lagen. Skatteprogram är bl.a. VTL-programmet som upprätthålls för verkställandet av inkomstbeskattningen av fysiska personer (VTL-verosovellus) och Yhteenprogrammet som upprätthålls för verkställandet av inkomstbeskattningen av samfund (Yhteensovellus). Skatteprogrammen och de nödvändiga uppgifterna i dem har fastställts för verkställandet av beskattningen och uppgifterna utnyttjas mellan olika skatteslag med stöd av 10 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.

Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi behöver för att fullgöra de uppgifter som anges i lagen användarrättigheter till Skatteförvaltningens eller dess övriga enheters skatteprogram eller andra datasystem, där det finns uppgifter som utredningsenheten har rätt att få ta del av. Uppgifterna kan vara nödvändiga både för fenomenutredningar och för fullgöranderapporter. Utredningsenheten bör inom samma myndighet kunna göra en elektronisk begäran om uppgifter via ett skatteprogram eller något annat datasystem, och utgående från begäran om uppgifter bör skatteprogrammet eller det andra datasystemet kunna överlåta de nödvändiga uppgifterna till utredningsenheten för fullgörande av de uppgifter enheten har enligt lagen. Information om till vem uppgifter har överlämnats, vem eller vilken organisation uppgifterna gäller och tidpunkten för

överlämnandet registreras i loggregistret varje gång uppgifter överlämnas.

För att kunna utarbeta fenomenutredningar behövs det användarrättigheter för att samla in kompletterande och förtydligande uppgifter. Användarrättigheter är nödvändiga även för att granska uppgifter i enskilda fall, eftersom den information som används i fullgöranderapporterna, såsom uppgifter om skatterester, ofta ändras snabbt och fullgöranderapporter ska utarbetas utifrån aktuella uppgifter. Det är inte ändamålsenligt att i ett enskilt fall samla in de uppgifter som behövs i en fullgöranderapport med hjälp av ett insamlingssystem. Det ska gå snabbt att få uppgifter för fullgöranderapporter.

I förslaget preciseras överlåtelse av uppgifter via teknisk anslutning så att utredningsenheten med tanke på sin uppgift, på samma sätt som den övriga personalen inom Skatteförvaltningen kan få användarrättigheter till Skatteförvaltningens skatteprogram och andra datasystem ur vilka uppgifter kan begäras och överlåtas. Då behöver utredningsenheten inte göra en separat begäran om uppgifter till Skatteförvaltningen eller dess övriga enheter, eftersom det är fråga om överlåtelse av uppgifter inom samma myndighet, och informationssökningen och överlämnandet av information via de olika datasystemen motsvarar begäran om och överlåtelse av uppgifter. Utredningsenheten har således teknisk tillgång till uppgifter som är avsedda för Skatteförvaltningen och dess övriga enheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för fenomenutredningar eller fullgöranderapporter, men utredningsenheten har inte rätt att få sekretessbelagda uppgifter i större utsträckning än vad som föreskrivs i 4 och 7 § i lagen. Uppgifterna till Skatteförvaltningen kan ha getts av bl.a. en förundersökningsmyndighet, åklagare eller domstol, eller så kan uppgifterna ha kommit ur justitieförvaltningens register.

Utredningsenheten ska själv bedöma vilka av de uppgifter som är avsedda för Skatteförvaltningen eller någon annan av dess enheter som är nödvändiga för respektive utredning. Innehållet i de uppgifter som begärs och överlämnas och tidpunkten när de överlämnas ska alltid gå att reda ut utifrån loggregistret. Det har uppstått en tolkningsoklarhet i fråga om sättet uppgifterna överlämnas på, och därför föreslås det att till 8 § i lagen fogas ett nytt 3 mom. med en precisering, enligt vilken utredningsenheten har rätt att använda Skatteförvaltningens och dess enheters datasystem för att tillgodose den rätt till uppgifter som föreskrivs i lagen.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen innebär att begreppet myndighet utvidgas så att bestämmelserna i lagen förutom de egentliga myndigheterna även gäller aktörer som utövar myndighetsverksamhet.

Att bestämmelsen om uppgifter som fås för en fenomenutredning kompletteras med uppgifter om anmälan om brott innebär en precisering av den rätt Enheten för utredning av grå ekonomi har att få och använda uppgifter om de anmälningar om brott som Skatteförvaltningen gjort och om behandlingen av dessa anmälningar.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 2 § 4 punkten och 4 § 1 mom. 8 punkten samt
fogas till 4 § 1 mom. en ny 9 punkt och till 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *myndighet* en myndighet som avses i 4 § 1 mom. 1—7 punkten och sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som avses i 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

4 §

Utredningsenhetens rätt att få uppgifter för en fenomenutredning

Utredningsenheten har trots sekretess rätt att av myndigheterna på begäran få följande uppgifter om en person eller organisation, om uppgifterna är nödvändiga för en fenomenutredning:

8) med undantag för de sekretessbelagda rättegångshandlingar som avses i 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) och de uppgifter som avses i 10 § i samma lag och som enligt förordnande ska hållas hemliga, uppgifter om mål och ärenden som finns i justitieförvalt-

ningens register och som är eller har varit föremål för åtalsprövning, åtal eller domstolsbehandling och om domar i brottmål som finns i registren, när åtalsprövningen, åtalet eller domstolsbehandlingen har anknytning till ett brott som man misstänker har begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats,

9) uppgifter som uppgetts i anmälan som avses i 28 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) och även andra uppgifter som Skatteförvaltningen fått med stöd av den anmälan än de som avses i 1—6 punkten, när uppgiften har anknytning till ett brott som man misstänker har begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats.

8 §

Avgiftsfrihet och teknisk anslutning

Utredningsenheten har rätt att använda Skatteförvaltningens och dess enheters datasystem för att tillgodose den rätt att få uppgifter som föreskrivs i lagen. Enheten för ut-

redning av grå ekonomi bedömer om uppgifterna är nödvändiga.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 30 september 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Jutta Urpilainen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 2 § 4 punkten och 4 § 1 mom. 8 punkten samt
fogas till 4 § 1 mom. en ny 9 punkt och till 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *myndighet* en myndighet som avses i 4 § 1 mom. 1—7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

4 §

Utredningsenhetens rätt att få uppgifter för en fenomenutredning

Utredningsenheten har trots sekretess rätt att av myndigheterna på begäran få följande uppgifter om en person eller organisation, om uppgifterna är nödvändiga för en fenomenutredning:

8) med undantag för de sekretessbelagda rättegångshandlingar som avses i 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) och de uppgifter som avses i 10 § i samma lag och som enligt förordnande ska hållas hemliga, uppgifter om ärenden som finns i justitieförvaltningens register och som är eller har varit föremål för åtalsprövning, åtal eller domstolsbehandling och om domar i brottmål som finns i registren, när åtalsprövningen, åtalet eller dom-

Föreslagen lydelse

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) **myndighet** en myndighet som avses i 4 § 1 mom. 1—7 punkten *och sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda personer som avses i 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet* (621/1999).

4 §

Utredningsenhetens rätt att få uppgifter för en fenomenutredning

Utredningsenheten har trots sekretess rätt att av myndigheterna på begäran få följande uppgifter om en person eller organisation, om uppgifterna är nödvändiga för en fenomenutredning:

8) med undantag för de sekretessbelagda rättegångshandlingar som avses i 9 § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) och de uppgifter som avses i 10 § i samma lag och som enligt förordnande ska hållas hemliga, uppgifter om *mål och* ärenden som finns i justitieförvaltningens register och som är eller har varit föremål för åtalsprövning, åtal eller domstolsbehandling och om domar i brottmål som finns i registren, när åtalsprövningen, åtalet eller dom-

stolsbehandlingen har anknytning till ett brott som man misstänker har begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats.

eller domstolsbehandlingen har anknytning till ett brott som man misstänker har begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats,

9) uppgifter som uppgetts i den anmälan som avses i 28 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) och även andra uppgifter som Skatteförvaltningen fått med stöd av denna anmälan än de som avses i 1—6 punkten, när uppgiften har anknytning till ett brott som man misstänker har begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats.

8 §

Avgiftsfrihet och teknisk anslutning

8 §

Avgiftsfrihet och teknisk anslutning

Utredningsenheten har rätt att använda Skatteförvaltningens och dess enheters data-system för att tillgodose den rätt att få uppgifter som föreskrivs i lagen. Enheten för utredning av grå ekonomi bedömer om uppgifterna är nödvändiga.

Denna lag träder i kraft den 20 .